

Beantwoording technische vragen over Jaarstukken 2017 (PS 14/18)

Van de fractie VVD is 1 technische vraag over de jaarstukken ontvangen.

Van de fractie PVV zijn 92 technische vragen over de jaarstukken ontvangen.

De beantwoording van de vragen is direct na elke vraag opgenomen.

Technische vragen van de fractie VVD

Vraag 1

Zou een duidelijke specificatie van de toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves willen ontvangen.

Antwoord 1

Bij het vaststellen van de begroting autoriseren Provinciale Staten niet alleen de lasten en de baten per productgroep, maar worden door PS ook de bedragen voor de geraamde toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves geautoriseerd.

Dit laatste houdt in dat de daadwerkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves in de jaarrekening de ramingen in de begroting (inclusief begrotingswijzigingen) niet te boven mogen gaan. Dit wordt door de accountant expliciet getoetst.

Immers met het vaststellen van de begroting c.q. de daarop volgende begrotingswijzigingen hebben PS een maximum gesteld aan de bedragen die in de reserves mogen worden gemuteerd.

Uitzondering hierop vormen de mutaties in de algemene risicoreserve en de risicoreserve van het ontwikkelbedrijf. Voor zover er sprake is van extra te treffen voorzieningen in de jaarrekening of van vrijval uit die voorzieningen kunnen de mutaties in de algemene risicoreserve of de (risico)reserve van het ontwikkelbedrijf de raming van de begroting te boven gaan. Deze mutaties worden expliciet met de accountant afgestemd.

De extra toevoegingen en onttrekkingen aan reserves die in het statenvoorstel PS 14/18 zijn gespecificeerd en hieronder nader zijn toegelicht, betreffen mutaties die niet tijdig in de begroting/begrotingswijzigingen 2017 konden worden verwerkt, maar die op grond van de provinciefondscirculaire van het rijk, of van eerder vastgesteld beleid nog wel in de desbetreffende reserves moeten worden verwerkt.

Storting € 50.000 in reserve natuur en landschapsbeleid

In de decembercirculaire van het provinciefonds is aangegeven dat negen provincies in totaal € 450.000 ontvangen voor het programma Jong Leren Eten. De betreffende provincies ondernemen hiervoor netwerkactiviteiten. Het aandeel van Noord-Brabant hierin ad € 50.000 wordt voor de bekostiging van deze toekomstige netwerkactiviteiten die nog niet in de begroting zijn geraamd, toegevoegd aan de reserve Natuur en landschapsbeleid.

Storting € 636.322 in reserve Natuurbeheer en ontwikkeling

De provincies ontvangen van het rijk een totaalbedrag van € 4,3 miljoen voor het uitvoeren van hydrologische maatregelen. Het aandeel van de provincie Noord-Brabant hierin is € 636.322.

Vooruitlopende op de uitgavenraming in de begroting van deze maatregelen wordt het ontvangen bedrag voor de toekomstige bekostiging toegevoegd aan de reserve.

Storting € 3.423.332 in risicoreserve

In 2009 is aan de gemeente Tilburg € 3.423.332 aan subsidie verstrekt in het kader van samen investeren. In 2012 is deze subsidie omgezet naar een leningsovereenkomst maar is verzuimd dit in de administratie te corrigeren. In 2017 is dit alsnog gecorrigeerd, waardoor het rekeningresultaat 2017 € 3.423.332 hoger uitvalt.

Dit bedrag moet toegevoegd worden aan de Algemene Risicoreserve ten laste van het rekeningresultaat in verband met de afdekking van het risico van deze lening.

Storting € 300.000 in risicoreserve

Indien de participatie van de BOM in Rockstart Artificial Intelligence, gebaseerd op de overeenkomst van geldlening, uiteindelijk een lager bedrag oplevert dan het geïnvesteerde bedrag van €300.000, dan zal de Provincie het verschil kwijtschelden en zal de aflossingsverplichting van BOM aan de Provincie overeenkomstig worden verminderd. Voor de afdekking van dit risico wordt een bedrag van € 300.000 in de risicoreserve gestort.

Storting in dividend- en rente reserve en in reserve investeringsagenda wegens verkoop van obligaties ad € 75.582.932.

In 2017 is gestart met de verkoop van obligaties (uit de essent-portefeuilles) i.v.m. een hogere marktwaarde dan de toekomstige rente inkomsten. Dit verkooptraject liep in 2017 van februari t/m oktober.

In de bestuursrapportage zijn voor de verkopen in de eerste helft van 2017 de ramingen bijgesteld. De effecten van het tweede halfjaar zijn niet meer in een begrotingswijziging 2017 aan PS voorgelegd. Vanwege de gemaakte boekwinst komen de baten € 77 mln hoger uit dan de bijgestelde raming in de begroting.

De boekwinst is onderdeel van het bruto rekeningresultaat van de provincie ad € 112,1 mln.

Deze boekwinst is echter niet vrij besteedbaar. Immers met de verkoop van dit pakket obligaties vervallen toekomstige rente-inkomsten die van belang zijn voor het begrotingsevenwicht.

In verband daarmee is in het statenvoorstel aan PS de correctie op het bruto-rekeningresultaat opgenomen van € 75,6 mln. Dit bedrag wordt in de dividendreserve en de reserve investeringsagenda gestort, waarmee de vervallen geraamde rente inkomsten van deze obligaties in de toekomstige jaren kunnen worden gecompenseerd door onttrekkingen uit deze reserves.

Storting in reserve investeringsagenda i.v.m. herwaardering lening innovatiefonds c.q. lening breedbandfonds.

De getroffen voorzieningen voor de leningen innovatiefonds en breedbandfonds vallen ultimo 2017 tot een bedrag van respectievelijk € 556.991 en € 58.420 vrij t.g.v. de reserve investeringsagenda waaruit deze voorzieningen oorspronkelijk waren bekostigd. De toevoeging aan de reserve moet nog worden verwerkt.

Storting € 6.826.352 in reserve natuurbeheer en ontwikkeling

Op de ontvangen rijks gelden in het kader van investeringsbudget landelijk gebied is de bestedingsverplichting vanuit het rijk komen te vervallen. Omdat de middelen nog wel benodigd zijn voor het behalen van de natuurdoelen, wordt dit bedrag toegevoegd aan de reserve natuurbeheer en ontwikkeling.

Onttrekking € 1.119.771 uit reserve cofinanciering Europese programma's

Op grond van het instellingsbesluit reserve cofinanciering Europese programma's worden de lasten van de cofinanciering gedekt uit de hiervoor ingestelde reserve. Omdat in 2017 de gerealiseerde cofinancieringslasten de raming te boven gingen, maar de dekking daarvan niet boven het in de begroting geraamde bedrag mag uitkomen, dient per saldo in 2018 nog een bedrag van € 1.119.771 aan deze reserve te worden onttrokken.

Technische vragen van de fractie PVV

JAARSTUKKEN

Vraag 2

Hoeveel bedroegen de kosten voor personeel niet in loondienst in 2017? (-> capaciteitsinhuur)

Antwoord 2

De kosten voor personeel niet in loondienst in 2017 bedroegen € 9.152.886.

Vraag 3

Hoeveel bedroegen de kosten voor 'inhuur' voor adviezen, onderzoeken, rapporten etc. in 2017? (-> opdrachtgebaseerde inhuur)

Antwoord 3

We maken binnen onze administratie geen onderscheid naar doel van de opdracht. We kunnen deze informatie over specifieke soorten opdrachten dus niet verstrekken.

Wij maken onderscheid tussen de kosten voor inhuur personeel en kosten voor inkoop leveringen en diensten. De totale kosten voor inkoop van leveringen en diensten in 2017 bedraagt € 85.713.767. Dit betreft niet slechts kosten voor onderzoeken en rapporten, maar ook opdrachten zoals onder andere uitvoering onderhoud aan wegen en asfaltreparaties (o.a. N279 en N272), (reconstructie)werkzaamheden aan natuurprojecten (o.a. Groote Peel, Moerputten) en bodemsanering (Chemie-Pack). Tevens betreft dit kosten voor externe specialisten zoals notarissen, makelaars en accountants.

De kosten voor inhuur personeel zijn gegeven bij de beantwoording van vraag 2.

Vraag 4

p.3: waarom zijn de economische cijfers van de ING leidend voor de provincie en niet de cijfers van CBS?

Antwoord 4

We hebben ons gebaseerd op de ING cijfers omdat deze al eerder beschikbaar zijn dan die van het CBS. Hierdoor konden deze meegenomen worden in de jaarstukken over 2017.

De CBS cijfers zijn in de loop van april beschikbaar gekomen. Deze vindt u hier:

<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/17/sterkste-economische-groei-in-regio-eindhoven-en-almere>

Vraag 5

p.3 ondermijning: "In 2017 hebben wij gezamenlijk met de VBG onderzoek gedaan naar bestuurskracht en de bestuurlijke aanpak van ondermijning in het buitengebied om de kwaliteit van de Brabantse gemeenten integraal en voor alle Brabanders in beeld te brengen." Is er ook gekeken naar (het ontbreken van) bestuurskracht van de eigen provinciale overheid bij de aanpak van ondermijning in het buitengebied?

Antwoord 5

Er is in het bestuurskracht-onderzoek naar de bestuurlijke aanpak van ondermijning in het buitengebied inderdaad ook gekeken naar provincies (zie hoofdstuk 6 van het rapport getiteld: Hoe provincies bijdragen aan bestuurskracht). Vier provincies werden in het onderzoek betrokken: Noord-Brabant, Limburg, Zeeland en Gelderland.

De handreikingen die in het rapport aan de provincie Noord-Brabant werden gedaan, zijn meegenomen in de vervolgaanpak 'naar een weerbare overheid in het buitengebied' die later in 2017 door het college werd

vastgesteld (zie over de vervolgaanpak ook de [Statenmededeling van 24 oktober 2017](#)). Op 6 april 2018 zijn de Staten tijdens een themabijeenkomst 'ondermijning in het buitengebied' geïnformeerd over de voortgang ervan.

Vraag 6

p.5: Versnelling actualisering bevolkings- en woningbehoefteprognose: wat is de aanleiding voor het versneld vaststellen van een nieuwe prognose?

Antwoord 6

Om een goed zicht te houden op de demografische ontwikkelingen actualiseert de provincie regelmatig haar prognoses, doorgaans eens in de 3 jaar. Zo bestaat steeds een actueel beeld van de veranderingen in de omvang en samenstelling van de Brabantse bevolking, evenals van de effecten hiervan op 'het wonen'. De voorlaatste prognose-actualisering dateert uit het najaar van 2014. De jongste actualisering is in mei 2017 gepubliceerd, een paar maanden eerder dan gepland. De reden hiervoor is geweest, dat we met het oog op de opstelling van onze Brabantse Agenda Wonen – aan de opstelling waarvan een PS-motie uit november 2016 ten grondslag heeft gelegen – konden beschikken over de meest actuele informatie op het vlak van 'demografie en woningbouw'. De Brabantse Agenda Wonen is in september 2017 vastgesteld.

Vraag 7

p.5: Versnelling actualisering bevolkings- en woningbehoefteprognose: van de genoemde 120.000 benodigde woningen in Brabant, hoeveel daarvan zijn er nodig voor de statushouders en asielzoekers en hoeveel daarvan hebben bij die doelgroep betrekking op gezinshereniging/uitbreiding?

Antwoord 7

In onze provinciale bevolkings- en woningbehoefteprognose wordt de (verwachte) woningbehoefte afgeleid uit de vooruitberekeningen van de leeftijds- en huishoudensspecifieke bevolkingsontwikkelingen. Voor de groei (of afname) van de bevolking zijn geboorte, sterfte en de binnen- en buitenlandse migratiestromen bepalend. Wat de buitenlandse migratie betreft wordt in de vooruitberekeningen nauw aangesloten bij de trends en ontwikkelingen die het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) de komende tijd voor Nederland als geheel verwacht. In de immigratie- en emigratiestromen, die hieruit voor Noord-Brabant zijn afgeleid, wordt alleen gewerkt met 'totaalstromen'. Een onderscheid in de door u genoemde groepen is in de bevolkings- en woningbehoefteprognose niet te maken en derhalve ook geen berekening van de voor die groepen benodigde woningen.

Vraag 8

p.5: Versnelling actualisering bevolkings- en woningbehoefteprognose: Graag ontvangen wij alle onderliggende documenten hiervan.

Antwoord 8

De gevraagde informatie is te vinden op onze provinciale website: www.brabant.nl/bevolkingsprognose. Op deze website presenteren we aan de hand van 10 thema's de belangrijkste resultaten. Bij elk thema treft u – in 'woord, beeld en getal' – de nodige informatie aan. Ook kunt u tal van prognosegegevens downloaden.

Om goed zicht te houden op de demografische ontwikkelingen actualiseert de provincie regelmatig haar prognoses, gemiddeld eens in de 3 à 4 jaar. Zo bestaat steeds een actueel beeld van de veranderingen in de omvang en samenstelling van de Brabantse bevolking, evenals van de effecten hiervan op 'het wonen'.

Vraag 9

p.5: Energietransitie:

U geeft aan dat er in de komende jaren intensief op de energietransitie moet worden ingezet. Wat is het doel voor wanneer (voor welk jaar welke 'piketpaaltjes') een bepaald percentage van de diverse soorten energieopwekking is behaald? Uitgesplitst naar wind, zon, geothermie, afvalverbranding, biomassa, houtstook particulieren, biofuels, overige.

Antwoord 9

Ons doel is dat in 2020 14% van onze energievraag duurzaam in Brabant wordt opgewekt. Voor 2030 hebben we in de omgevingsvisie als doel 50% opgenomen. Deze visie ligt op dit moment ter inzage.

In onze doelstelling hebben we de doelen niet uitgesplitst in vormen van duurzame energie.

Vraag 10

p.5: Energietransitie:

Hoeveel MW opgesteld vermogen aan windenergie in Noord-Brabant was er ultimo 2017 en wenst/denkt u te bereiken in 2023 en /of 2030?

Antwoord 10

Eind 2017 was er in Brabant een totaal van 219 MW aan opgesteld vermogen windenergie aanwezig. Wij verwachten dat wij medio 2021/2022 onze doelstelling van 470,5 MW zullen gaan halen. Voor 2030 is in de ontwerp-Omgevingsvisie een doelstelling opgenomen van 50% duurzame energieopwekking. Deze doelstelling zal grotendeels moeten worden gehaald via besparing, zon en wind, gebruik van restwarmte en geothermie. Het aandeel windenergie daarin is nog niet duidelijk.

Vraag 11

p.6 (tevens p.82): Energietransitie:

Hoeveel volledig elektrische auto's had u eind 2017 daadwerkelijk en hoeveel verwacht u in 2020. Idem hoeveel hybride (absolute aantallen, geen equivalenten) in Noord-Brabant. Hoeveel opcenten werden hiermee (ongeveer) ontweken in 2017 en worden er in de toekomst ontweken bij gelijkblijvend fiscaal beleid?

Antwoord 11

Jaar	Plug-in Hybride Noord-Brabant	Full Electric Noord-Brabant
2017	16.324	3.788
2018	18.000	8.000
2019	20.000	14.000
2020	22.000	22.000

- Per 31-12-2017 staan 3.768 "elektrische auto's" geregistreerd in Noord-Brabant. De provinciale opcenten bedragen voor deze auto's ruim €1,5 mln.
- Per 31-12-2017 staan 14.548 "zeer zuinige" auto's > 0 gr < 51 gr. met een halftarief geregistreerd in Noord-Brabant. De provinciale opcenten bedragen voor deze auto's ruim € 2,9 mln.
- Het is op dit moment niet mogelijk een betrouwbare inschatting te geven van toekomstig opcenten. Hoofdrede hiervoor is dat de tarifiering van opcenten gekoppeld is aan gewichtsklassen van de

auto's en het op dit moment niet mogelijk is om voor Brabant ingeschatte aantallen EV verder toe te wijzen aan gewichtsklassen.

Vraag 12

p.6 (tevens p.82): Energietransitie:

Hoeveel backupcapaciteit in gas-, kern- en kolencentrales acht u nodig in Brabant wanneer de elektrische auto en warmtepomp massaal zijn intrede heeft gedaan in 2030? In hoeverre is daar in 2017 rekening mee gehouden en houdt u daar ook in uw toekomstig beleid rekening mee?

Antwoord 12

Het is de verantwoordelijkheid van Enexis dat vraag en aanbod van elektriciteit goed op elkaar aansluiten. Daarom stemmen wij ons beleid intensief af met Enexis. We onderzoeken daarvoor nu al hoe we ons net slim kunnen inzetten, zodat de opgewekte elektriciteit optimaal wordt ingezet. Ingrediënten daarbij zijn nieuwe modellen om de hoeveelheid opgewekte elektriciteit beter te voorspellen, vraagsturing (onder andere via opslag in accu's van elektrische auto's) en opslag, waarvoor wij onder andere het programma fuelliance hebben opgezet.

Vraag 13

p.6 (tevens p.82): Energietransitie:

Wat is de concrete stand van zaken van "De Grote Projecten", met name qua geothermie en in hoeverre spelen problemen elders met deze techniek een rol?

Antwoord 13

De ontwikkeling van geothermie kost meer tijd dan oorspronkelijk was voorzien. In Brabant is bij Zevenbergen de eerste boring in Brabant uitgevoerd. Deze bevindt zich op dit moment nog in een testfase.

In Groningen speelt het probleem dat er ten gevolge van de winning van aardgas een langzame globale bodemdaling plaatsvindt die gepaard gaat met aardbevingen. Zo'n bodemdaling is in Brabant niet aan de orde. Het is al wel van het begin af aan duidelijk dat dit soort projecten zorgvuldig moet worden uitgevoerd, vandaar ook dat wij werken aan een protocol om dit te waarborgen.

Vraag 14

p.6 (tevens p.82): Energietransitie:

Hoeveel geld is er inmiddels gespendeerd aan geothermie t/m 2017?

Antwoord 14

In het kader van de Green Deal geothermie heeft de provincie samen met gemeenten Helmond, Tilburg, Breda en Someren bijgedragen aan organisatiekosten en diverse onderzoeken voor geothermie. Dit betrof de afgelopen drie jaar € 50.000. Daarnaast heeft de provincie bijgedragen aan seismisch onderzoek in het oosten van Brabant voor een bedrag van € 500.000.

Wij hebben geen zicht op de middelen die andere partijen in geothermie hebben geïnvesteerd.

Vraag 15

p.6 (tevens p.82): Energietransitie:

Hoeveel 0-op-de-meter woningen zijn er tot en met 2017 opgeleverd en wordt (en zo ja, hoe) gemonitord of deze woningen ook daadwerkelijk 0-op-de-meter presteren?

Antwoord 15

Uit de rapportage van kwartiermakers in de bouw blijkt dat in Brabant tot en met 2017 tenminste 677 woningen NOM zijn gerealiseerd. Het blijkt lastig te verifiëren of dit alle NOMwoningen in Brabant zijn. Wij zullen komende periode gebruiken om die getallen nog verder aan te scherpen. De streefwaarde die we hebben opgenomen van 600 is in ieder geval gerealiseerd.

Vraag 16

p.6 (tevens p.82): Energietransitie:

Er worden allerlei projecten genoemd, maar hoeveel geld is er in 2017 daadwerkelijk besteed aan en hoeveel rijbaankilometer nieuw asfalt (nieuwe aanleg en verbreding, exclusief reconstructie) gerealiseerd? Waar is dit gerealiseerd?

Antwoord 16

In 2017 hebben we 2 nieuwe wegen aangelegd: randweg Haps N264 (3 km) en Gemert Noord-Om N605 (1,5 km).

Vraag 17

p.20: "nieuwe manier van samenwerken tussen provincie en de regio's": wat houdt deze nieuwe samenwerking in? Graag ontvangen wij ALLE onderliggende documenten die hierop betrekking hebben.

Antwoord 17

Het is belangrijker dan ooit om als één Brabantse overheid samen te werken. Met de introductie van de ontwikkeldagen voor mobiliteit en ruimte willen wij onze uitvoeringskracht vergroten in aanloop naar de omgevingsvisie. Dit doen we door samen te programmeren en transparante afspraken te maken per regio waarbij we streven naar meer synergie tussen ruimte en mobiliteit.

Wij verwijzen u voor de relevante documenten voor de ontwikkeldagen naar:

<https://www.brabant.nl/politiek-en-bestuur/samenwerking/ontwikkeldagen-ruimte-en-mobiliteit.aspx>.

Vraag 18

p.27: GOL: Hier staat dat in 2017 veel aandacht is besteed aan draagvlak voor het plan, door eerder aangedragen varianten nader te onderzoeken en daar waar mogelijk te zoeken naar optimalisatie.

Draagvlak is één, de oplossing is twee: Kunt u aangeven in hoeverre het huidige plan een oplossing gaat zijn voor één van de grootste vraagstukken in de regio, de dichtslibbende A59?

Antwoord 18

Het GOL heeft meerdere doelen die het wil bereiken. Het GOL heeft als doel voor verkeer dit te leiden naar de wegen die daarvoor bedoeld zijn. Regionaal en lokaal verkeer op de randwegenstructuur en doorgaand verkeer op de snelweg. Hoewel het ministerie geen aanleiding ziet om de A59 aan te pakken zorgen de GOL-maatregelen voor verbetering van de verkeersafwikkeling en doorstroming op de aansluitingen. Ook de doorstroming op de A59 kent een lichte verbetering.

Vraag 19

p.27: GOL: Hier staat dat in 2017 veel aandacht is besteed aan draagvlak voor het plan, door eerder aangedragen varianten nader te onderzoeken en daar waar mogelijk te zoeken naar optimalisatie. Zijn de eerder aangedragen varianten waar u in deze over spreekt op dezelfde manier gewogen en beoordeeld als de varianten die nu in de PIP's zijn meegenomen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 19

Er is een MER opgesteld voor de varianten zoals die in de PIP's zijn meegenomen. Er zijn meerdere varianten gedurende het proces ingebracht. Deze zijn via de zogenaamde "trechter" gegaan en zorgvuldig afgewogen en beoordeeld op verschillende criteria. Van de vele tijdens het planproces naar voren gebrachte alternatieven zijn enkel die alternatieven in het MER onderzocht die na het doorlopen van het trechteringsproces doelmatig bleken en dus zicht gaven op een inhoudelijk en financieel volwaardig alternatief. In het licht van het zienswijzeproces wordt hier nogmaals naar gekeken.

Vraag 20

p.27: GOL: Hier staat dat in 2017 veel aandacht is besteed aan draagvlak voor het plan, door eerder aangedragen varianten nader te onderzoeken en daar waar mogelijk te zoeken naar optimalisatie.

"In 2017 is veel aandacht besteed aan draagvlak voor het plan, door eerder aangedragen varianten nader te onderzoeken en door waar mogelijk te zoeken naar optimalisatie." Wat zegt dit uiteindelijk over de mate van draagvlak voor het plan?

Antwoord 20

Aan het draagvlak voor het plan is en wordt veel aandacht besteed. Naar aanleiding van inspraak vanuit de omgeving en Provinciale Staten is uitgebreid aandacht besteed aan varianten zoals bijvoorbeeld door de Stichting van GOL naar Beter aangedragen. Maar ook is verder geoptimaliseerd met betrekking tot natuur en smart mobility. Desondanks zullen er omwonenden zijn die niet tevreden zijn. Dat is niet ongebruikelijk voor een dergelijk complex plan met vele belanghebbenden.

Vraag 21

p.29 Heesch-West: "Het Masterplan Heesch-West is conform planning opgeleverd." Wordt in de uitwerking van het masterplan nu definitief afgezien van windturbines op Heesch-West? Of wordt het én windturbines én zonnepanelen?

Antwoord 21

Met de planontwikkeling rondom Heesch-West wordt maximaal ingezet op duurzame energie. Hierbij wordt o.a. gedacht aan de ontwikkeling van (een) zonnepark(en), maar ook aan de plaatsing van windturbines. Het voorontwerp-bestemmingsplan (eind 2018) geeft inzicht in de voorgenomen keuzes en effecten.

Vraag 22

p.31: "natuurinclusief grondgebruik Herenboeren." Wat zijn de kaders en voorwaarden voor dit 'natuurinclusief grondgebruik'?

Antwoord 22

De Herenboeren gaan uit van een vergaande vorm van natuurinclusief grondgebruik en het produceren van gezond, veilig, duurzaam, smaakvol en eerlijk voedsel met een gezonde businesscase.

Op 9 maart 2017 is de Green Deal 'Natuurinclusief Grondgebruik Herenboeren' gesloten. In deze Green Deal wordt onderzocht wat natuurinclusief ondernemen in de praktijk betekent. Dit vergt van alle betrokken partijen

een open en ontwikkelingsgerichte houding ten aanzien van de vraag hoe met de geldende kaders van beleid en regelgeving om kan worden gegaan. Een gezamenlijke uitwerking van het proces, eventuele knelpunten en mogelijkheden maakt deel uit van de Green Deal.

Voor een verdere uitleg over de inzet van de Herenboeren op natuurinclusief grondgebruik zie de website:

<https://www.herenboeren.nl/lekker-dichtbij-en-duurzaam/>.

Vraag 23

p.31: "Daarnaast zijn er 12 gemeenten die, gekoppeld aan concrete overlastsituaties, werken aan oplossingen waarbij de leefbaarheid voor de omgeving centraal staat." Is bij de aanpak van deze overlastsituaties ook nog sprake van de inzet van provinciaal geld? Worden hierbij geen eigen bijdrages van omwonenden gevraagd?

Antwoord 23

Er zijn 9 casussen verspreid over zeven gemeenten waarvoor een financiële bijdrage van de provincie gevraagd wordt. Deze aanvragen zijn nog in behandeling. Er worden in deze casussen geen financiële bijdragen van omwonenden gevraagd.

Vraag 24

p.31/32: "Het stalderingsloket is eind 2017 geopend en een regeling ter invulling van stalderen met stoppers is in uitwerking." In hoeverre is het stalderingsloket volledig functionerend? Zijn er geen verdere problemen rond marktverstoring, mededinging en staatssteun?

Antwoord 24

Het stalderingsloket is volledig functionerend. Tot nu toe zijn er zes aanvragen voor een stalderingsbewijs binnengekomen waarvan er vier zijn afgehandeld (twee toekenningen en twee afwijzingen). De overige twee zijn op dit moment in behandeling. De afgelopen periode zijn veel vragen bij het loket binnen gekomen. Men vroeg zich vooral af of een bepaalde stal in aanmerking komt voor staldering en zo ja voor hoeveel m². Alle vragen zijn afgehandeld. De markt voor staldering komt aarzelend op gang, het spel van vraag en aanbod heeft enige tijd nodig zich te vormen.

Daarnaast hebben gemeenten in een aantal gevallen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een bouwvergunning te verlenen zonder stalderingsbewijs in het geval het een aanvraag betrof van vóór 17 maart 2017 en er geen bestemmingsplanwijziging aan de orde was.

Vraag 25

p.31/32: Het stalderingsloket: Graag ontvangt de PVV **alle documenten** rondom de toetsing van het stalderingsloket, beleid en bijbehorende maatregelen in het kader van Europese mededinging en staatssteun, inclusief alle correspondentie tussen de provincie en de betrokken Europese instellingen, alle correspondentie tussen de provincie en Rijk, en eventuele onderliggende adviezen en rapporten.

Antwoord 25

De gevraagde informatie is vertrouwelijk van aard. Op dit moment loopt een rechtszaak (van de Producenten Organisatie Varkenshouderij) waarin de rechtmatigheid van het besluit om staldering in te voeren wordt aangevochten. Om die reden is het niet in het belang van de provincie Noord-Brabant dat deze documenten openbaar worden.

Indien u deze informatie toch wilt ontvangen, is hiervoor een specifiek verzoek nodig en zullen GS moeten besluiten in hoeverre het opleggen van geheimhouding bij deze stukken is geboden.

Vraag 26

p.32: "En met de HAS zijn drie minors opgezet". Is de provincie actief betrokken bij de inhoud van deze minors? Worden deze vanuit een politiek-beleidsmatige visie ingekleurd?

Antwoord 26

De samenwerking met de HAS is er inhoudelijk op gericht om te komen tot een versnelling van de transitie naar een agrofoodsector die goed is voor mens, dier en omgeving. Vanuit deze gedachte werken HAS en het Agrofoodteam (FoodUp! Brabant) inhoudelijke samen, onder andere in de genoemde drie Minors.

Vraag 27

p.32 TOM: Waarom wordt er niks vermeld over het project in Deurne?

Antwoord 27

De jaarrekening reflecteert op de prestatie-indicatoren zoals opgenomen in de begroting 2017. In de begroting is geen KPI opgenomen over project Deurne en derhalve wordt er in de jaarrekening niet op ingegaan. Voor het project Deurne vinden wel verschillende voorbereidende activiteiten plaats, waaronder onderzoek naar de mogelijkheden van benutting van geothermie. Conform de toezegging in het woordvoerdersoverleg Ruimte van 6 april jl zullen PS over de planning van dit onderzoek later dit voorjaar worden geïnformeerd.

Vraag 28

p.33: Waardoor is de subsidieverlening voor de BIC vertraagd?

Antwoord 28

De subsidieverlening voor BIC is vertraagd omdat wij het met de ontwikkelaar van BIC (is ook de subsidieaanvrager) nog niet eens zijn geworden over de voorwaarden en uitgangspunten waar zij de subsidie voor kunnen inzetten.

Vraag 29

p.35 Ladder duurzame verstedelijking: op welke nieuwe mogelijkheden van de Ladder Duurzame Verstedelijking wordt hier concreet gedoeld?

Antwoord 29

Met de nieuwe mogelijkheden van de Ladder voor Duurzame Verstedelijking wordt hier bedoeld het opnemen van wijzigingsbevoegdheden en uitwerkingsverplichtingen in de bestemmingsplannen voor Wijkvoort en Haven VIII, waarmee de Ladder-toets wordt doorgeschoven naar de fase van vaststelling van het uitwerkings- of wijzigingsplan. Doel hiervan is zorgvuldig ruimtegebruik én, binnen de bovenregionaal afgestemde uitgangspunten, ruimte geven aan de gemeenten Tilburg en Waalwijk om goed en tijdig te kunnen anticiperen op concrete marktvraag voor zeer grootschalige logistiek (vraaggericht ontwikkelen).

Vraag 30

p.35 Commissie Karakus: wat heeft deze commissie concreet geadviseerd? Was deze advisering in 2017 of al van eerdere datum?

Antwoord 30

Provincie Noord-Brabant heeft de Commissie Karakus gevraagd om aan te geven wat volgens de Commissie de nieuwe verstedelijkingsopgaven voor de provincie zijn en hoe de provincie deze het beste kan oppakken. De commissie heeft haar advies in 2017 uitgebracht.

Commissie Karakus geeft 5 adviezen over de nieuwe opgaven voor de provincie en hoe de provincie deze het beste kan oppakken.

1. Geef prioriteit aan het schakelen op verschillende schaalniveaus en kies daarbij een breed internationaal vertrekpunt. Brabant is véél meer dan een mozaïek van steden en dorpen en enkele sterke stadregio's.
2. 'Brainport' als nieuw Brabants beeld dat verbindt, mobiliseert en profileert. Met een sterke inzet op het complementair verbinden van en differentiëren tussen de Brabantse centrumsteden.
3. Betrek ondernemers en burgers bij het verder vormgeven en uitwerken van 'Brainport'. Stel hiervoor als provincie een ontwikkelstrategie op.
4. Hanteer een afwegingskader om ruimtelijk beleid dienstbaar te laten zijn aan de grote maatschappelijke opgaven voor de provincie. Kies de duurzaamheidstransitie als integrerend Leitmotiv voor Brabant om focus en doorzettingsmacht in het beleid aan te brengen.
5. Meer focus op het verbeteren, aanpassen, transformeren en verduurzamen van de bestaande Brabantse woningvoorraad.

Nb. Een en ander is ook op de website na te lezen: <https://www.omgevingsvisienb.nl/nieuws/algemeen/advies-commissie-karakus-over-brabantse-verstedelijkingsgebruik/>

Vraag 31

p.38: Welke kosten zijn gemaakt omtrent de Agrofoodpluim? Graag een volledige uitwerking.

Antwoord 31

De kosten van de Agrofoodpluim bedroegen in 2017 €49.400 (excl. Btw). Dit bedrag is besteed aan het organiseren van de uitreikingen van de Agropluim, het houden van 2 netwerkbijeenkomsten, het aanpassen van de website en het maken van video's van de 12 Agrofoodpluimwinnaars.

Vraag 32

p.38: "Overlast aanpakken: Gemeenten en Provincie hebben via de collectieve afspraken met de omgevingsdiensten de werkwijze van het urgentieteam geïmplementeerd binnen de aanpak van de omgevingsdiensten." Welke aspecten van de werkwijze zijn concreet geïmplementeerd?

Antwoord 32

Afgesproken is dat Omgevingsdiensten bij de VTH activiteiten speciale aandacht hebben voor gevoeligheden die verband houden met de omgeving van het agrarisch bedrijf. Als er aanleiding is om hierover met omwonenden en ondernemer in gesprek te gaan zullen omgevingsdiensten hun opdrachtgever (Gemeenten of Provincie) adviseren dit te doen. Omgevingsdiensten zorgen dan voor de begeleiding van die gesprekken in de vorm van een voor alle partijen te vertrouwen gespreksleider.

Vraag 33

p. 39: "In het kader van het LIB (Landbouw Innovatie Noord-Brabant) zijn dit jaar 33 innovatieve projecten gehonoreerd en 4 themabijeenkomsten georganiseerd (waarvan één in Italië/Emilia Romagna)." Waarom is deze themabijeenkomst in Emilia Romagna georganiseerd? Wat is hiervan de meerwaarde? Wie/welke organisaties waren hierbij aanwezig en met welk doel? Wat waren de kosten?

Antwoord 33

Op de site van het LIB staat een uitgebreid verslag van de reis naar Emilia Romagna. De meeste kosten zijn door de deelnemers zelf betaald. Voor het LIB waren de totale kosten € 4229,18 (inclusief BTW).

De Brabantse delegatie heeft hiermee haar netwerk vergroot en veel geleerd over waarde-creatie van vlees- en melkproducten. Vice versa hebben de ondernemers, kennisinstellingen en overheden uit Emilia Romagna dit kunnen doen op het vlak van efficiënt en duurzaam produceren.

Vraag 34

p.39: Welke projecten zijn niet gehonoreerd in het kader van het LIB en waarom niet?

Antwoord 34

Er is in 2017 geen enkel project formeel afgekeurd. Het LIB werkt laagdrempelig waardoor potentiële aanvragers al in een vroeg stadium advies krijgen of hun initiatief wel kansrijk is voor LIB-subsidie of dat ze worden geadviseerd over andere ondersteuningsmogelijkheden. Veel voorkomende redenen dat initiatieven niet passen binnen het LIB-subsidiekader zijn de mate van innovatie, de bijdrage aan verduurzaming en vermaatschappelijking van de landbouw, draagvlak en betrokkenheid bij de ondernemers en de mate waarin het idee praktijkrijp en economisch rendabel gemaakt kan worden. Voorbeelden zijn: koelinstallatie streekproductenwinkel (onvoldoende innovatief), nieuw gewasbestrijdingsmiddel (onvoldoende praktijkrijp) en opzet keten voor herintroductie gewas (onvoldoende betrokkenheid ondernemers).

Vraag 35

p.39: Zijn er cijfers van de effectiviteit van De Slagerij de Hamvraag?

Antwoord 35

Er zijn vooral cijfers over de lancering van de bewustwordingscampagne rond 'De Toekomst van ons Vlees'. Enkele cijfers:

- kick off van de maart-campagne (15 maart 2016): 400.000 views van Facebook-bezoekers rond Den Bosch, nog eens 400.000 views van Facebook-bezoekers uit de rest van Noord-Brabant
- pop up store slotweek maart 2016: 2500-3000 fysieke bezoekers
- pop up store slotweek maart 2016: online bereik van 626.000 bezoekers (Twitter)
- pop up store slotweek maart 2016: grote aandacht van lokale media (print, RTV, online), regionale media (Omroep Brabant, Brabants Dagblad - print, RTV, online), landelijke media (Radio 2, Radio 5) - geschatte publicitaire waarde 200.000+ euro.

Slagerij de Hamvraag is in 2016 (3x - ProefMei, Wereldvoedseldag, Dutch Design Week) en in 2017 (3x - Night of the Nerds, ProefMei, Brabantse Waldagen) in mobiele vorm ingezet. Effectiviteitscijfers zoals in 2016 zijn hierover niet aangemaakt.

Vraag 36

p.45: "Waterkwaliteit van diepe vml zandwinplassen verbeteren". Welke methoden worden hiervoor toegepast en welke plassen betreft dit concreet?

Antwoord 36

In het lopende (promotie)onderzoek staat de huidige ecologische kwaliteit van de diepe zandwinputten centraal. Het gaat daarbij om 51 van de 146 diepe plassen in Noord-Brabant; voor elk van deze 51 is een beknopte rapportage beschikbaar. Bovendien gaat het onderzoek in op een methodiek om verondiepen toe te passen om

de waterkwaliteit te verbeteren. Het onderzoek is nog niet helemaal afgerond; daarmee is ook nog niet geheel zeker of er in 2018 een vervolgonderzoek wordt gestart.

Vraag 37

p.50: Wat heeft de subsidie voor het 'Ecodorp Boekel' inhoudelijk met Risicobeleid externe veiligheid te maken?

Antwoord 37

Het project Ecodorp Boekel op pag. 50 van de Jaarstukken 2017 heeft geen binding met Risicobeleid externe veiligheid 2014-2018, evenals de twee daaronder genoemde prestaties "Ketensamenwerking stimuleren/faciliteren met het doel de gezamenlijke milieudruk tot een minimum te beperken onderwerpen en hergebruiken" en "Hergebruiken en verwaarden van huishoudelijke reststromen". Deze drie prestaties vallen wel onder 03.02 maar dan onder de beleidsnota Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021. Door een redactionele fout zijn deze drie prestaties bij de verkeerde beleidsnota onder 03.02 vermeld.

Vraag 38

p.51: "Beheren van 82.905 ha + de jaarlijks nieuw verworven en ingerichte ha's natuur (zie GOB) met behulp van provinciale subsidies". Graag een overzicht van de ontwikkeling van beheerkosten voor natuur sinds de invoering van BrUG.

Antwoord 38

Met de evaluatie van het BrUG is gerapporteerd over SNL over de periode 2013-2016. Zie onderstaande tabel. In 2017 bedragen de uitgaven € 28.453.744.

In tabel 3 zijn de uitgaven opgenomen in die in 2013 tot en met 2016 zijn gerealiseerd door de provincie.

Robuust natuurnetwerk	2013	2014	2015	2016
ontsnapping gemeentelijke wegen	0,17	0,00	0,11	0,39
Natura 2000 beheerplannen	0,17	0,07	0,05	0,00
SNL beheer	16,03	22,02	21,23	23,19
Uitgaven aan GOB	29,60	119,26	14,23	17,43
Totaal NNB inclusief GOB	45,97	141,35	35,62	41,01

Tabel 3. Uitgaven (in € mln.) in het kader van uitvoering van pijler 1 van BrUG in periode 2013-2016. Bron: financiële administratie provincie Noord-Brabant.

Het grootste verschil tussen 2013 en 2014 is de subsidie aan Staatsbosbeheer die in 2014 onder SNL is gebracht (voorheen Rijk).

Het grootste verschil in 2017 wordt verklaard door de uitspraak van de commissie BBV, die verantwoordelijk is voor het stellen van de jaarverslaggevingsregels voor de decentrale overheden. Deze heeft begin april 2015 een uitspraak gedaan over de verwerking van de verplichtingen, die naar de provincies zijn overgekomen. Daarbij is de aanwijzing gegeven dat alle verplichtingen voortkomend uit beschikkingen verleend vóór 2014 nog verwerkt moeten worden op basis van het zogenaamde kasstelsel.

Het gevolg hiervan is dat de aflopende contracten op basis van het kasstelsel (rijk) opnieuw zijn verleend op basis van baten en lasten (provincie) en in dat jaar dan zowel de betaling van het aflopende contract, als ook de lastneming van het nieuwe contract samenvallen.

Vraag 39

p.51: "Realisatie van circa 440 herstelmaatregelen van aangewezen habitats in N2000 gebieden vóór 2022." In hoeverre is hierbij sprake van (extreem) stikstofgevoelige natuurdoeltypen?

Antwoord 39

Een groot deel van de N2000 maatregelen (70%) die voor 2022 uitgevoerd moeten zijn, betreft maatregelen in het kader van het Programma Aanpak Stikstof. Hierbij gaat het om maatregelen, die bedoeld zijn voor de instandhouding van habitattypen die (zeer) stikstofgevoelig zijn en waarvan de kritische depositiewaarde nu en in de komende jaren overschreden wordt.

Vraag 40

p.52 Landschappen van Allure: "Niet gerealiseerd. Er zijn twee van de acht voortgangsrapportages ontvangen en beoordeeld. De overige 6 hebben allemaal uitstel aangevraagd en gekregen."

Waarom uitstel? Heeft dit geleid tot extra kosten? Waarom wordt dit in het bijlagenboek wel gepresenteerd als "bijna volledig gerealiseerd"?

Antwoord 40

De voortgangsrapportages worden gecombineerd met wijzigingsverzoeken. Deze verzoeken roepen vaak vragen op bij de beoordeling waardoor de procesgang wordt vertraagd omdat er daarvoor nadere informatie moet worden verzameld. De voortgang van het project is dan echter wel in beeld. In die zin is de prestatie dan bijna gerealiseerd. Dit alles leidt niet tot extra kosten. Inmiddels is via een memo gedeputeerde een tussentijdse voortgangsmelding voor 2018 beschikbaar gesteld aan PS. Deze bevat de meest recente informatie ten aanzien van de voortgang van Landschappen van Allure.

Vraag 41

p.53 Subsidie BMF: hoeveel subsidie is in dit kader verleend aan de BMF, voor welke concrete doelstelling en onder welke voorwaarden?

Antwoord 41

Voor het jaar 2017 is aan de BMF een begrotingssubsidie van €444.699 verleend. De subsidie is verleend voor activiteiten zoals vermeld in het werkplan 2017. Het betreft activiteiten rond de thema's natuurlijk kapitaal, landbouw en voedsel, energie, mobiliteit en clusteroverstijgende projecten.

Vraag 42

p. 54 GOB: "De gerealiseerde grootheden van de maatschappelijke opgave in aantallen, vermogen en inbreng aan middelen en grond"; "Deze KPI is op dit moment niet goed te verantwoorden. Hierover zijn wij in overleg met het GOB. Bij de Burap 2018 zullen wij u hier nader over informeren." Waarom is deze niet goed te verantwoorden en wat is de insteek van het overleg?

Antwoord 42

Deze KPI is niet goed te verantwoorden omdat het niet mogelijk is de inbreng (verkoop) van een perceel ruilgrond 1 op 1 te koppelen aan een perceel (aankoop/dan wel subsidie) in het NNB. Percelen ruilgrond en percelen in het NNB worden, naar gelang er mogelijkheden zijn om met grondeigenaren tot overeenstemming te komen, los van elkaar verkocht en gekocht, waardoor niet altijd een 1 op 1 relatie te leggen is tussen de verkoop

van een perceel ruilgrond en het realiseren van NNB. Bovendien hebben de percelen een verschillende (boek- en taxatie)waarde met consequenties op de winst- en verliesrekening van de grondportefeuille in totaal. De insteek van het overleg met het GOB is helder te krijgen of en hoe we deze KPI goed in beeld kunnen brengen. De verwachting is dat dit niet in 1 getal te vangen is, maar een uitgebreidere toelichting vraagt.

Vraag 43

p.59 BPO: "Samen met de VTH partners in Brabant wordt samengewerkt in het Brabants Platform Omgevingsrecht (BPO) op drie onderwerpen: zorgvuldige veehouderij, Samensterk in Brabant, en asbest." Waarom wordt de industrie niet genoemd? Graag een volledig overzicht van alle activiteiten van het BPO rond industriële uitstoot van stikstof.

Antwoord 43

De Industrie wordt niet genoemd omdat het project Industrie in de PAS met de Wet natuurbescherming geen BPO-project is. Dit project wordt door de omgevingsdiensten uitgevoerd in opdracht van de provincie. Het BPO zelf heeft geen activiteiten rond industriële uitstoot van stikstof.

Vraag 44

p.61: Hoe zal de biodiversiteit verbeteren (welke soorten betreft het) door de afname van de stikstofdepositie en in welke hoeveelheden? Graag concrete cijfers.

Antwoord 44

Bij afnemende stikstofdepositie zal de biodiversiteit van voedselarme natuurtypen herstellen na het uitvoeren van de beoogde herstelmaatregelen. Het gaat daarbij vooral om de biodiversiteit van heideterreinen, hoogvenen, schraallanden en drogere, natuurlijke bossen met een geschatte oppervlakte van in totaal 40.000 ha in Noord-Brabant. Daarbij gaat het om circa 850 bedreigde soorten.

Vraag 45

p.61: "Daarnaast is de Faunabeheereenheid uitgebreid met een aantal maatschappelijke organisaties." Welke maatschappelijke organisaties betreft dit?

Antwoord 45

Dit betreft de Dierenbescherming, de Brabantse Milieufederatie (BMF) en de Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied (SBNL).

Vraag 46

p.62: "Zo wordt samengewerkt met o.a. gemeenten om tot 5 groene bedrijventerreinen te komen, hebben 3 landgoedeigenaren onder begeleiding een verdienmodel opgesteld"

a: Wat wordt verstaan onder 'groene bedrijventerreinen' en welke bedrijventerreinen betreft dit?

b: Wat is het beleidsmatige kader, de provinciale rol en insteek bij het verdienmodel voor landgoedeigenaren en welke landgoederen betreft dit?

Antwoord 46

a. Groene bedrijventerreinen zijn bedrijventerreinen waar op de locatie natuurlijk groen wordt aangelegd met meerwaarde voor biodiversiteit en voor de werknemers. Provincie en gemeenten werken daarbij samen. Voor de volgende locaties worden de mogelijkheden voor groene aankleding voorbereid: Wijkevoort

(bedrijventerrein te Tilburg in voorbereiding), Loven (Tilburg), Brainport Ring (Eindhoven), Aviolanda (Woensdrecht), Automotive Campus (Helmond), Pettelaarpark ('s-Hertogenbosch).

- b. Het beleidsmatige kader voor het groene verdienmodel voor landgoederen is het deelprogramma Natuur en Samenleving. De provincie ondersteunt eigenaren van landgoederen in hun verkenning naar nieuwe verdienmogelijkheden om het landgoed economisch rendabel te maken waarbij tevens de natuurwaarden worden behouden en versterkt. De provincie faciliteert de eigenaren in het ontwikkelen van een businessplan. De volgende landgoederen zijn daarbij in beeld: De Strijdhoeve (Udenhout), De Moeren (Zundert), De Koekoek (Oosterhout), Antoniushof (Bergeijk), Bleijendijk (Vught), Beukenhorst (Vught), Velder (Boxtel).

Vraag 47

p.63: "De onderbesteding bij de PAS-herstelmaatregelen komt voort uit de discussie over het staatssteunrisico bij de huidige subsidieregeling. Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer volgden de landelijke lijn dat ze alleen gebruik wilden maken van een regeling die goedgekeurd is door Europa. De discussie is inmiddels ten einde, maar hun aanvragen worden pas weer vanaf 2018 verwacht." Wat is uiteindelijk de conclusie van de discussie over staatssteunrisico en wat betekent dit voor de rol van de provincie?

Antwoord 47

Er bestaat een Europese vrijstelling voor steun voor natuurlijk erfgoed: artikel 53 Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV). Deze is inmiddels opgenomen in de subsidieregeling Natura 2000/PAS voor 2018. De provincie zal bij de subsidietoekenningen deze staatssteun vrijstelling toepassen als binnen een project mogelijk economische activiteiten worden verricht.

Hiermee is de discussie over staatssteunrisico beëindigd en dienen de terreinbeherende organisaties nu wel subsidieaanvragen in.

Vraag 48

p.64: "De openbare procedure voor de verkoop van provinciale natuurgebieden is in mei afgerond. De totale oppervlakte is 590 ha. Daarvan gaat uiteindelijk, na een zorgvuldige afweging, 38 ha naar particuliere belangstellenden. De overige gebieden gaan naar terreinbeherende instanties." Voldoet dit resultaat van verkopen aan particulieren aan de vooraf geschetste verwachtingen? Op hoeveel hectaren werd vooraf ingezet t.a.v. verkoop aan particulieren?

Antwoord 48

Bij de start van de procedure was geen sprake van vastomlijnde, gelijklopende verwachtingen. Er is vooraf niet ingezet op een kwantitatief doel ten aanzien van een oppervlakte te verkopen aan particulieren. Met een dergelijke verkoop is namelijk niet eerder ervaring opgedaan. De gevolgde openbare en transparante procedure, conform de beginselen van gelijkberechtiging, voorziet in een oproep om belangstelling te tonen. Omdat de verkoop van gebieden aan particulieren goed past binnen de beleidsvisie Brabant Uitnodigend Groen (verankering van de natuur in de samenleving) en invulling geeft aan het betrekken van de maatschappij bij de natuur, was onze wens dat er zo veel mogelijk particulieren zouden reageren.

Er hebben zich uiteindelijk 37 particulieren gemeld. Na een zorgvuldige afweging zijn 14 particulieren in aanmerking gekomen voor koop van de (38 ha) grond waarvoor zij belangstelling toonden. Op een aantal percelen is door meerdere particulieren gereageerd, zodat helaas automatisch meerdere belangstellenden teleurgesteld moesten worden.

Vraag 49

p.68: Graag een overzicht van alle huidige regelingen voor Brabantse MKB (dus niet alleen voor het innovatieve MKB) met doelstelling en totale (oorspronkelijke) budget.

Antwoord 49

In relatie tot onze economische doelstellingen (p.68) is de provincie direct betrokken bij de volgende regelingen en fondsen:

1. MIT Zuid-haalbaarheid 2018
Steun om technologische haalbaarheid en/of marktpotentie van innovatief idee te toetsen. Budget € 3,14 M voor Zuid-Nederland.
2. MIT-Zuid-R&D-Samenwerking 2018
Steun aan project van minstens 2 MKB'ers om innovatief product of proces te ontwikkelen. Budget € 7,32 M voor Zuid-Nederland.
3. OPZuid
Programma van de drie Zuidelijke provincies gericht op het bevorderen van innovatie, systeemversterking human capital en koolstofarme economie. Oorspronkelijke EFRO-budget € 109 M voor de 7 jaarsperiode 2014-2020. Op dit moment staat een call open op het gebied van human capital, ter hoogte van € 8,61 M EFRO-subsidie.
4. Interreg A-programma's
Ondernemers in (delen van) Brabant kunnen gebruik maken van Interreg-programma's met de buurlanden (Nederland-Vlaanderen, Nederland-Duitsland, Euregio Maas-Rijn en Twee Zeeën). Doelstelling is samenwerking over landsgrenzen te stimuleren, met name op het gebied van innovatie en economische ontwikkeling.
Nederland-Duitsland is doorlopend geopend, voor Nederland-Vlaanderen en Twee Zeeën staan op dit moment ook calls open.
Nederland-Vlaanderen: €152.575.585,- EFRO
Duitsland-Nederland: €220.000.000,- EFRO
Euregio Maas-Rijn: €90.240.000,- EFRO
Twee Zeeën: 241.000.000,- EFRO
5. POP3
Stimuleren van innovatie bij de primaire sector, en van een duurzaam platteland(sgebruik).
Bestaat uit 9 maatregelen, momenteel 3 daarvan geopend: Leader € 2,48 M; verbetering waterkwaliteit € 3 M en verplaatsing landbouwbedrijven € 2 M.

Fondsen :

- Energiefonds Brabant: € 60 miljoen voor projecten gericht op energiebesparing en het opwekken van duurzame energie.
- Innovatiefonds Brabant: € 125 miljoen om samen met particuliere investeerders financiering te bieden aan mkb-ondernemingen die innoveren op het gebied van hightech, lifescience, biobased economy, agrofood, logistiek, maintenance, zorg, slimme mobiliteit, landelijk gebied. Of voor innoverende voorstellen in de vrijetijds- of de creatieve sector.
- Groen Ontwikkefonds Brabant: € 240 miljoen om samen met publieke en private partners in het Natuur Netwerk Brabant verbindingen tussen natuurlandschappen aan te leggen. Niet zozeer gericht op MKB, maar zou wel mee kunnen doen.
- Brabant C Fonds: € 25 miljoen voor de ontwikkeling en koppeling van samenwerkingsverbanden, stimuleren van de cultuursector om met bijzondere initiatieven te komen en financiering van projecten tot maximaal 30%. Dus gericht op ondernemers in cultuursector.
- Leisure Ontwikkel Fonds: Circa € 10 miljoen in 10 jaar om de ontwikkeling van innovatief vrijetijdsaanbod te stimuleren, dat structureel bezoekers van verder weg trekt, die langer verblijven en meer besteden. Dit geeft een positieve impuls aan de regionale economie en werkgelegenheid.
- In ontwikkeling: recente besluitvorming om te komen tot een samenhangend beleid voor innovatieve starters in Brabant. Daaraan verbonden een Valorisatiefonds van € 10 M van Brabant.

- MKB+ fonds: MKB-plusfaciliteit opgericht ten bedrag van € 60 mln. om voor doorgroeiende bedrijven (scale-ups) kapitaal toegankelijk te maken.

Zoals eerder gemeld, wordt er gewerkt aan het verbeteren van de informatie op onze eigen website over de instrumenten waar we zelf bij zijn betrokken, en een link naar RvO.nl waar informatie over nationale en Europese (lees Brusselse) regelingen is opgenomen.

Vraag 50

p.68: "zo'n 20 innovatieve projecten", welke zijn dit concreet? En wat heeft de provincie hier concreet aan bijgedragen?

Antwoord 50

Op grond van de Subsidieregeling economie en innovatie Noord-Brabant 2016, paragraaf 10 Innovatieve arbeidsmarkt is begin 2017 aan 18 projecten subsidie toegekend. Deze projecten worden gedurende de looptijd gemonitord door de beleidsmedewerkers arbeidsmarktbeleid. Daarnaast worden gedurende de looptijd van de projecten drie zogenoemde meet-up bijeenkomsten georganiseerd waar projectleiders elkaar leren kennen, kennis uitgewisseld wordt, projecten qua uitvoering versterkt worden en verbindingen tussen projecten kunnen ontstaan. Op deze manier proberen we het maximale resultaat te halen bij de toegekende projecten.

	Projectnaam	Subsidiebedrag
1	Fit4Robots (ZO)	€ 68.800
2	Logistiek daten (WB)	€ 147.160
3	Gildeplus Parktheater (ZO)	€ 110.000
4	Circulaire loopbaan bèta techniek (ZO)	€ 75.000
5	Boiwerkt.nl (Brabant breed)	€ 179.000
6	Duurzame inzetbaarheid West-Brabant (WB)	€ 160.976
7	Onderzoek en pilotprojecten MKB United (MB)	€ 57.200
8	Kickstart verspild talent (NO)	€ 184.200
9	Kempenlef (ZO)	€ 141.700
10	Personeelsdienstencentrum (MB)	€ 118.600
11	Invented by all (ZO)	€ 167.500
12	Winfabriek (Bedrijfsschool) Oss (NO)	€ 116.816
13	Innovatieve arbeidsmarkt varkenshouderij (NO)	€ 142.160
14	Samen Werken (ZO)	€ 28.000
15	Challenge2work (NO)	€ 120.650
16	Gastvrij Brabant (NO)	€ 65.000
17	You sNew (ZO)	€ 117.238
18	Big Data Analytics (ZO)	€ 38.400
		€ 2.038.400

Vraag 51

p.68: Wat zijn de concrete resultaten van het Leisure Ontwikkelfonds? Hoeveel aanvragen zijn er ingediend en hoeveel zijn er toegekend?

Antwoord 51

Bij de eerste tranche zijn er vier projecten ingediend en voor de tweede tranche (sluitingsdatum 18 april jl.) zijn twee projecten ingediend. In de komende weken tot maanden vindt definitieve besluitvorming plaats over eventuele toekenning.

Vraag 52

p.68: "In Brabant wordt maximaal geprofiteerd van de co-financiering uit Europa". Hoeveel is er in 2017 gefinancierd door de EU en hoeveel Brabants geld stond hier tegenover?

Antwoord 52

ERAC informeert de provincie over de door Europa beschikbaar gestelde middelen voor Noord-Brabant.

Deze informatie loopt niet gelijk met het boekjaar. Er zijn wel gegevens beschikbaar over de periode van 1 juni 2016 tot en met 1 oktober 2017. Dit geeft nochtans een goede indicatie.

Het totaal door Europa beschikbaar gesteld geld tot en met 1 oktober 2017 bedraagt	366.609.671
De tot 1 juni 2016 beschikbaar gestelde Europese middelen bedragen	165.004.094
Voor de periode 1 jun16 tot 1 okt17 is dat	<u>201.605.577</u>

Besteding Brabantse middelen 2017:

OP Zuid	7.508.074
Interreg	1.105.248
POP3	9.922.443
Technische bijstand	1.305.141
	<u>19.840.906</u>

Vraag 53

p.69: Wat is de MICE-markt? Hoe past VisitBrabant Convention Bureau binnen de provinciale kerntaken om zakelijke bijeenkomsten te faciliteren? Graag toelichting incl. kostenplaatje.

Antwoord 53

De MICE-markt is de markt voor Meetings, Incentives, Conferences and Exhibitions, en speelt in op de zakelijke bezoeker aan de regio. De MICE-markt zet goede vergaderlocaties en aanbod voor overnachtingen in de markt; dit trekt ook nieuwe conferenties aan met nieuwe zakelijke bezoekers.

VisitBrabant zette met zijn trade-desk al in op de toeristische bezoeker en kan daardoor efficiënt ook de zakelijke markt bedienen. VisitBrabant heeft daartoe eind 2017 de werkzaamheden van het Convention Bureau Brabant overgenomen en uitgebreid.

Met het opzetten en doorontwikkelen van de MICE-markt draagt VisitBrabant bij aan één van de brandingsdoelstellingen van de Provincie: de positionering van Brabant als zakelijke bestemming richting relevante (inter)nationale zakelijke doelgroepen (aanbevolen in het onderzoeksrapport 'Doorontwikkeling Brabant Branding' van de Erasmus Universiteit Rotterdam, nov. 2016).

Brabant heeft in potentie een sterk profiel richting de MICE-markt met haar topsectoren als aanjager van de Nederlandse economie. Een zakelijke bezoeker kent een hoog bestedingspatroon, mede doordat de scheiding tussen de leisure toerist en de business toerist vervaagt (de zogenaamde bleisure toerist), draagt het ook bij aan de doelstellingen van de vrijetijdseconomie. Brabant kan laten zien welke economische sectoren hier sterk zijn en de meer zachte vestigingsfactoren worden benadrukt.

Kostenoverzicht:

In 2018 250.000,-, waarvan

- Steden en partners: € 150.000,- p/jr
- Provincie Noord-Brabant € 100.000,- p/jr

In 2019: 327.000,- waarvan

- Steden en partners: € 227.000,- p/jr
- Provincie Noord-Brabant € 100.000,- p/jr

Ná 2019 komt het budget uit de markt.

Vraag 54

p.80: De BOM rapporteert niet over directe werkgelegenheid. Waarom niet en hoe komen wij er achter of de 75 arbeidsplaatsen gehaald worden?

Antwoord 54

Het is de taak van de BOM om het Cleantechfonds goed te laten functioneren, niet om de werkgelegenheid te monitoren.

Vraag 55

p.81:

a: Hoe heeft u de 83kg reductie per euro berekend? Is dit structurele jaarlijkse reductie of is dit de totale opbrengst gedurende de (verwachte) looptijd?

b: Klopt onze conclusie dat u de nagestreefde reductie van 4% CO2 niet gehaald heeft en er zelfs sprake is van een toename van 0,5% t.o.v. 1990? Of heeft Brabant andere cijfers dan bovenstaande landelijke?

Antwoord 55

a) De 83 kg is berekend over de economische levensduur.

b) De 4% CO2-reductie is inderdaad niet gehaald. Er zijn geen betrouwbare cijfers over de Brabantse CO2-emissie in 1990. De meest recente gegevens over de Brabantse CO2-emissie zijn van 2010, wij gaan ervan uit dat de Brabantse CO2-cijfers tussen 1990 en 2010 weinig van de landelijke cijfers verschillen.

Vraag 56

p.82: "Maatregelen voor verduurzaming provinciehuis zijn gestart". Welke maatregelen zijn gestart en welke komen nog?

Antwoord 56

De liften van het provinciehuis zijn gemoderniseerd en we starten een traject waarbij de CV-installatie opnieuw wordt ingeregeld. Daarnaast onderzoeken we in samenwerking met een architectenbureau, de gemeente 's-Hertogenbosch en een aantal bedrijven op het Pettelaarpark of grootschalige energie-opwekking in gezamenlijkheid kan plaatsvinden.

Vraag 57

p.83:

Hoe groot is de SDE+ subsidie (volledige looptijd, maximaal) die aan het zonnepark bij Nyrstar is toegekend en hoeveel is dit per kWh (maximaal)?

Antwoord 57

De Provincie verleent geen SDE subsidies. De provincie heeft Nyrstar bij de start van dit project ondersteund met behulp van het netwerk van de provincie en expertise op energiegebied en organisatie. Voor de berekening van de subsidie verwijzen wij u naar de kamerbrief van Minister Wiebes

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/01/31/kamerbrief-over-de-stimulering-van-zonnestroom-in-de-sde-voorjaarsronde-2018>.

Vraag 58

p.83:

"Jaarlijks 33 MW zonnestroom", moet dat niet "MWh" zijn?

Antwoord 58

Dit is inderdaad een typefout.

Vraag 59

p.83:

16.000 huishoudens worden er mee bediend, zo wordt gesteld. Hoeveel huishoudens zijn dat maximaal overdag in december, hoeveel overdag in juni en hoeveel in de nacht?

Antwoord 59

Er wordt gesteld dat het aantal Mwh overeenkomt met het energieverbruik van 16.000 huishoudens.

Vraag 60

p.84: U draagt bij aan vergroten van kennis inzake de energietransitie aan gemeenten. Hoeveel gediplomeerde en in energiesystemen opgeleide en gespecialiseerde ingenieurs waren er in 2017 en zijn hierbij nu betrokken?

Antwoord 60

De benodigde deskundigheid op het vlak van (transitie van) energiesystemen is breed en betreft onder meer: techniek, wet- en regelgeving, financiering, communicatie en sociale participatie.

Bij de uitvoering van de pilots die voortvloeien uit samenwerkingsovereenkomst Sociale Innovatie tussen de provincie Noord-Brabant en Enpuls worden lokale ervaren en deskundige adviseurs betrokken, (waaronder ingenieurs). Deze adviseurs werken samen in een SE team. Dit zijn er nu circa 8.

Vraag 61

p.96: Klopt het dat de doelen in zowel punt 1, 2 als 3 - met uitzondering van de duurzame energieopwekking - volledig en mijlenver buiten de realiteit beland zijn?

Antwoord 61

De doelen bij punt 1 worden gedeeltelijk gehaald. De verwachting is dat de opwekking duurzame energie hoger uitkomt dan het doel. Het realiseren van besparingsprojecten blijft tot nu toe achter bij de prognose. De CO2-reductie valt lager uit, met name omdat het energieverbruik de neiging heeft evenredig te stijgen met de groei van de economie. Het is een grote inspanning daar voldoende besparingsmaatregelen tegenover te stellen.

De doelen bij punt 2 zullen naar verwachting niet geheel worden gerealiseerd. Dat is met name het gevolg van de grote prijsdaling van de kristallijne zonnecellen uit China, wat tot gevolg heeft gehad dat de dunne-film zonnecellen vanuit Brabant een kleinere groei in marktaandeel hebben gerealiseerd dan was voorzien.

De stand van zaken voor de doelen bij punt 3 gaan wij binnenkort weer vaststellen.

Vraag 62

p.97:

11.000 tot 55.000 Brabanders zouden korte filmpjes gezien hebben. Kunt u de onderliggende data van deze getallen laten zien?

Antwoord 62

Het gaat hierbij om Brabanders die langer dan 10 seconden een filmpje hebben bekeken op facebook over de eerste laadpaal uit de provinciale aanbesteding die is geplaatst (55.000) en Brabanders die langer dan tien seconden een filmpje hebben bekeken over de potentie en de mogelijkheden van energiebesparing bij sportclubs. (11.000) . Die gegevens worden gegenereerd door facebook.

Vraag 63

p.97:

U doet aan storytelling/transitieverhalen. Worden daar de hoogtes van de SDE+ subsidies (per kWh) of de verschuiving van de belastingen naar "de buurman" (Postcoderoos, salderingsregeling, EIA, etc.) ook in alle eerlijkheid en openheid in meegenomen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 63

Nee, dat wordt niet meegenomen. De informatie richt zich op de motivatie en de werkwijze van de van de initiatiefnemer.

Vraag 64

p.100: "De provincie wil een slim en samenhangend mobiliteitsnetwerk realiseren". Is inmiddels bekend hoeveel voertuigverliesuren zijn vermeden door de slimmigheid in 2017 en wat heeft dit gekost?

Antwoord 64

Op pagina 102 van de jaarrekening staat het absolute aantal voertuigverliesuren vermeld. In 2017 is de meting voor het eerst verricht en derhalve kunnen er op dit moment nog geen vergelijkende cijfers worden aangeleverd.

Vraag 65

p.104: De uitgaven zijn nog niet de helft van wat oorspronkelijk begroot was. Hoe komt dat?

Antwoord 65

De oorspronkelijke begroting is om moverende redenen via de reguliere P&C-cyclus neerwaarts bijgesteld. Zo is bij de Bestuursrapportage 2017 een aantal zaken doorgeschoven, zoals:

- Programma Hoogfrequent Spoor (€ 118 mln)
- Bereikbaarheidsakkoord Zuid-Oost Brabant (€ 55,75 mln)

Daarnaast moeten op basis van wet- en regelgeving per 1 januari 2017 investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut worden geactiveerd en afgeschreven. De oorspronkelijke begroting is hiervoor bij de Bestuursrapportage 2017 gecorrigeerd, o.a.:

- N69 (€ 43 mln)
- N279 Noord (€ 25 mln)

Vraag 66

p.106:

"20.000 beloften": Wat is dat volgens u waard, wat heeft dit project gekost en wordt deze groep gemonitord?

Antwoord 66

Met de campagne 'Brabant gaat voor NUL verkeersdoden' maken we Brabanders bewust van zijn/haar eigen gedrag en proberen op deze manier gedragsverandering in het verkeer te bewerkstelligen. De belofte is een klein onderdeel van de totale verkeersveiligheidscampagne. Gedragsverandering is naast infra en handhaving één van de drie pijlers van de integrale aanpak van verkeersveiligheid. In de effectmeting over 2017 geven Brabanders aan dat het eigen gedrag het belangrijkste element is bij verkeersveiligheid en niet het gedrag van anderen, de weginrichting of handhaving. 56% van de ondervraagden geeft aan dat na het zien van de campagne bewuster te zijn van het belang van veilig gedrag in het verkeer. In 2016 was dit percentage 48%. De belofte draagt bij aan deze bewustwording. De belofte heeft vooral een symbolische waarde en wordt om die reden niet gemonitord. In 2017 is € 97.500 uitgegeven aan de campagne Clean in 't Verkeer.

Vraag 67

p.106:

16 start-ups mobility labs. Welke start-ups en welk product leveren zij?

Antwoord 67

Startups Mobility Lab

Het Mobility Lab is een startup programma op het gebied van mobiliteit, als initiatief vanuit SmartwayZ.NL en De Verkeersonderneming, waarin startups de gelegenheid krijgen hun innovatieve ideeën en prototypes in de praktijk te brengen. Er zijn 16 startups toegelaten binnen het Mobility Lab die we ofwel in Brabant, ofwel in Rotterdam aan een testlocatie of -klant willen helpen. Voor meer informatie over de startups: www.mobilitylab.nl.

- Amber Mobility biedt een elektrische deelauto aan, waarbij zij zich in eerste instantie richten op de zakelijke markt. Binnen het Mobility Lab gaan zij een pilot uitvoeren in samenwerking met bedrijventerrein Flight Forum in Eindhoven.
- Bikebox is een fietsparkeertoren van ongeveer 5 meter doorsnede, volledig geautomatiseerd en voorzien van faciliteiten om een elektrische fiets op te laden. Op elke verdieping passen 15 of 16 fietsen. Willen business case testen op bijvoorbeeld knooppunten, maar hebben nog geen testlocatie kunnen vinden.
- Biro is een elektrische mini (deel)auto, waarbij zij zich richten op de zakelijke markt. Van de Biro passen er vier op één parkeerplek en deze mag op het fietspad. Daarmee richt Biro zich op binnenstedelijk gebied. Biro heeft nog geen testlocatie kunnen vinden.
- Blue Line Logistics: een vrachtvlot met een kraan en een bijzonder kleine draaicirkel op basis van de catamaran techniek. De propositie is dat het interessant is op plekken waar geen kade is. Blue Line Logistics heeft nog geen zekerheid over een pilot.
- Bun.run bezorgt pakketjes door gebruik te maken van regulier wandelend en fietsend publiek, via een applicatie. Op deze manier kunnen reguliere reizigers wat bijverdienen en is de levering toch vrij goedkoop. Deze applicatie wordt getest in Rotterdam.

- CourierConnect: een dienst die pakketjesdiensten met elkaar laat combineren en afzetten tegen elkaar zodat de reiziger de voor hem/haar gewenste keuze kan maken. Een klant kan dan de keuze maken of zij de levering duurzaam, snel, veilig etc. willen laten gebeuren. Samen met enkele grote bezorgers wordt CourierConnect in Rotterdam getest.
- Cyclespark is een fietscontainer, waar net zoveel in vervoerd kan worden als in een bestelbusje maar dan een elektrisch aangedreven fiets. Voor binnenstedelijke levering kan dit interessant zijn. Samen met DHL wordt getest in Rotterdam.
- EZY: een inductieplaat voor elektrische voertuigen, om deze op te laden, in plaats van een laadpaal. Met name voor deelauto's biedt dit richting de toekomst uitkomst wanneer gebruikers niet meer met kabels hoeven te werken. Met gemeentelijke voertuigen van de gemeente Rotterdam gaat de komende periode getest worden.
- Felyx biedt deelscooters aan. Heeft eerder in Amsterdam bewezen een goed werkend concept te zijn, maar moesten daar weg. Samen met de gemeente Rotterdam wordt geëxperimenteerd hoe het beter aansluit bij wensen van gebruikers én gemeente.
- FlickBike: deelfietsen die door middel van geofencing beter gecontroleerd en beheerst kunnen worden. Gaan een pilot uitvoeren met het Havenbedrijf in Rotterdam en zijn in gesprek met de gemeente Moerdijk en Tilburg.
- Klup: een social app voor 50 plussers die graag samen met reguliere vervoerders de mogelijkheden bekijkt hoe mobiliteit onder ouderen gestimuleerd kan worden om eenzaamheid tegen te gaan. Zijn samen met Sand en enkele vervoerders (wo. Hermes) in verkenning wat zij voor elkaar kunnen betekenen.
- Navya: een zelfrijdende shuttle op een vast en vooraf ingemeten traject. In samenwerking met MobilitymoveZ.NL (testomgeving) wordt bekeken op welke manier samen met Navya tot een werkbare pilot gekomen kan worden die aansluit bij de ambities van SmartwayZ.NL.
- Pontiflex biedt een biocomposiete (duurzame) eenvoudig verplaatsbare brug. Samen met de gemeente Helmond wordt een beginnende test gestart worden om het materiaal te testen op duurzaamheid en draagkracht.
- Smartmile: een slimme pakketjes paal om pakketje op te halen op een voor de klant geschikt moment. Pakketjesdiensten leveren het pakketje af aan de paal dat later op een gewenst tijdstip kan worden opgehaald. Smartmile is een pilot gestart in Finland, maar zou ook graag in Nederland gaan testen.
- Snelfietslint biedt een verflint op een fietsroute dat in combinatie met gedragsmaatregelen moet leiden tot een hogere veiligheid op fietspaden (met verschillende snelheden). Snelfietslint gaat samen met de gemeente Rotterdam testen.
- Wijpark biedt een systeem om parkeerplaatsen efficiënt te benutten door een slim reserveringssysteem. Op deze manier worden parkeerplaatsen van bedrijven efficiënt gebruikt voor klanten én bewoners. WijPark voert in Breda met Hotel Apollo een pilot uit en vanaf juni met Vict Informatici in Eindhoven.

Vraag 68

p.107: Het programma verkeersveiligheid is met ca. 25% minder uitgaven voltooid. Waarom is er niet voor gekozen om met het overige geld projecten naar voren te halen -zeker gezien de ontwikkeling van de ongevalsstatistieken?

Antwoord 68

Het programma verkeersveiligheid is gebaseerd op een integrale aanpak (gedrag, infra en handhaving) waarin diverse acties en maatregelen in onderlinge samenhang, afgestemd op elkaar én samen met partners (o.a. politie) worden uitgevoerd op basis van een meerjarig uitvoeringsprogramma. Vanwege deze integrale aanpak is het niet opportuun om daarin losse elementen naar voren te halen. In 2017 zijn alle geplande acties uitgevoerd tegen lagere kosten dan geraamd.

Vraag 69

p.109: "In 2017 hebben we de sociale veiligheid sterk verbeterd met de invoering van een volledig cashloos OV in Brabant, waarmee Brabant de eerste provincie is waar al het contante geld van de bus is".

a: Hoe rijmen de woorden "sociale veiligheid sterk verbeterd" met de feiten uit de Statenmededeling "Uitvoeringsplannen sociale veiligheid openbaar vervoer 2018" van 27 maart jl, waarin we op pagina 5 weliswaar een daling zien van 27% van het aantal A-incidenten in onze OV concessiegebieden in 2017 ten opzichte van 2016, maar een stijging van 39% van het aantal B-incidenten en een stijging van maar liefst 146% van het aantal C-incidenten?

b: Kunt u aangeven of er dankzij de invoering van het cashloos OV in Brabant zich incidenten hebben voor gedaan (reizigers die vanwege het niet contant kunnen betalen van de rit aan de chauffeur, agressief werden en dergelijke)? Zo ja, kunt u aangeven waar, tijdstip, lijn?

Antwoord 69

- a. De invoering van cashloos OV in Brabant per 1 december 2017 is met name gericht op het reduceren van het aantal overvallen, onderdeel van de zwaarste categorie A. Het aantal incidenten van deze categorie is afgenomen, sterker nog het aantal feitelijke overvallen is teruggebracht tot nul. In de statenmededeling waaraan gerefereerd wordt, is ook ingegaan op de toename in het cijfers voor categorie B en C. In de statenmededeling wordt een aantal mogelijke oorzaken genoemd: de vergelijkbaarheid van de 2016 en 2017 cijfers is moeilijk vanwege de aanpassing van de landelijke definitiecijfers, het toevoegen van een extra categorie vernieling aan Abri's, en uitgebreidere meldingsmogelijkheden van incidenten door personeel van de vervoerders. Overigens laat het cijfer voor de veiligheidsbeleving door de reiziger in de jaarlijkse OV-klantbarometer in 2 van de 3 concessiegebieden een stijging zien (in de andere concessie gelijk) en ligt dit specifieke cijfer voor alle concessies op of boven het landelijke gemiddelde.
- b. Zoals bij het antwoord onder a gemeld is cashloos betalen pas op 1 december 2017 ingevoerd in de Brabantse OV-concessies. Wij beschikken niet over informatie of er zich tussen 1 december 2017 en 1 januari 2018 incidenten hebben voorgedaan als gevolg van de invoering van het cashloos OV. In de 2e helft van dit jaar ligt er een analyse van de effecten van de invoering van cashloos OV op de sociale veiligheid in de Brabantse OV-concessies in de periode 1 december 2017- 1 mei 2018.

Vraag 70

p.120: Bij netwerkbereik passief wordt aangegeven dat de streefwaarde van het aantal abonnees van 3300 op de nieuwsbrief met 4300 ruimschoots is behaald. In hoeverre wordt deze nieuwsbrief door de abonnees ook daadwerkelijk gelezen? (graag zoveel mogelijk gegevens)

Antwoord 70

De gemiddelde "open rate" van de Brabant C nieuwsbrieven, het aantal mensen dat de nieuwsbrief opent, is 70%. Of mensen de nieuwsbrief vervolgens daadwerkelijk lezen, is niet bekend.

Vraag 71

p.125: "In 2017 is de regeling aangepast, waardoor het makkelijker is voor initiatiefnemers om subsidie aan te vragen. De mogelijkheden zijn verbreed, zodat ook amateurkunst-initiatieven en initiatieven waarin erfgoed en hedendaagse cultuur samengaan konden worden gehonoreerd. Dit bleek een succes."

a: Waaruit blijkt dit succes?

b: Is dit een succes omdat er meer en makkelijker subsidie is uitgekeerd, of dat de kunstensector aantoonbaar is gaan floreren (meer bezoekers, eigen broek ophouden, enz., enz.)?

Antwoord 71

a) Er zijn - zoals met de aanpassing beoogd - inderdaad meer projecten ingediend en gehonoreerd op het gebied van amateur-initiatieven en projecten waarin erfgoed en hedendaagse cultuur samengaan. Daarmee is de aanpassing succesvol. In 2017 zijn er 85 subsidieaanvragen aangemeld waarvan er uiteindelijk 26 aanvragen positief zijn beschikt.

b) Geen van beide. De aanpassing van de impuls gelden regeling maakt slechts de toegang tot de aanvraagprocedure gemakkelijker, maar behoudt de strenge voorwaarden (zoals de toekomstbestendigheid en potentie om door te groeien naar een permanente plek in het cultuuraanbod in Brabant). Er is niet meer subsidie toegekend dan door PS beschikbaar is gesteld voor dit doel.

Vraag 72

p.133: "BrabantSport heeft de opdracht meegekregen om de Sportagenda uit te voeren met een duurzaam netwerk van publieke en private partijen en die aan een gemeenschappelijk sportprogramma te verbinden. Sindsdien hebben vijftien private organisaties toegezegd om partner te worden van BrabantSport en in 2018 breidt dit netwerk verder uit. We stemmen dit goed af met de BrabantStad-partners."

a: Waarom alleen met de BrabantStad-partners?

b: Is er buiten BrabantStad geen (top)sport in onze provincie?

Antwoord 72

a: BrabantSport voert de sportagenda in heel de provincie uit. Omdat in de Stedelijke Agenda BrabantStad 2018-2022 de ontwikkeling van een gezamenlijke sportevenementenambitie is opgenomen, is afstemming met deze agenda relevant.

b: Ja, en ook met die gemeenten en betrokken organisaties heeft BrabantSport nauw contact. Een goed voorbeeld is de organisatie van de Grote Prijs Adrie van der Poel in Hoogerheide. Met hen en de gemeente Woensdrecht is regelmatig contact.

Vraag 73

p.136/137: 77,5m€ verschil op post financieringsfunctie. De toelichting op p137 is nietszeggend. A.u.b. een fatsoenlijke onderbouwing, verschilverklaring en toelichting.

Antwoord 73

In 2017 is gestart met de verkoop van obligaties (uit de essent-portefeuilles) i.v.m. een hogere marktwaarde dan de toekomstige rente inkomsten. Dit verkooptraject liep in 2017 van februari t/m oktober.

In de bestuursrapportage zijn voor de verkopen in de eerste helft van 2017 de ramingen bijgesteld. De effecten van het tweede halfjaar zijn niet meer in een begrotingswijziging 2017 aan PS voorgelegd. Vanwege de gemaakte boekwinst komen de baten € 77 mln hoger uit dan de bijgestelde raming in de begroting.

De boekwinst is onderdeel van het bruto rekeningresultaat van de provincie ad € 112,1 mln.

Deze boekwinst is echter niet vrij besteedbaar. Immers met de verkoop van dit pakket obligaties vervallen toekomstige rente-inkomsten die van belang zijn voor het begrotingsevenwicht.

In verband daarmee is in het statenvoorstel aan PS de correctie op het bruto-rekeningresultaat opgenomen van € 75,6 mln. Dit bedrag wordt in de dividendreserve en de reserve investeringsagenda gestort, waarmee de vervallen geraamde rente inkomsten van deze obligaties in de toekomstige jaren kunnen worden gecompenseerd door onttrekkingen uit deze reserves.

Vraag 74

p.138: "in 2016 te hoog opgenomen investeringen": investeringen voor wat? Zijn deze verschillen door de accountant aangetroffen? Indien niet, hoe dan wel gedetecteerd?

Antwoord 74

Het betreft verschillen die bij de jaarrekening 2016 door de ambtelijke organisatie zijn geconstateerd in de aansluiting tussen de balans (begin en eind stand) en de administratie van de balansmutaties. Het gaat daarbij om te hoog opgenomen investeringen voor wegen-infrastructuur in 2016 die in de jaarrekening 2017 zijn gecorrigeerd.

Vraag 75

p.146: Hoeveel uitgaven aan provinciale wegen/bruggen/fietspaden hadden de andere provincies in 2017 en hoeveel kilometer provinciale wegen hadden zij? Graag vermelding per provincie.

Antwoord 75

Wij kunnen u geen gegevens (actueel, betrouwbaar en vergelijkbaar) over andere provincies verstrekken.

Vraag 76

p.156: Restrisco ontwikkeling punt 4 woningbouw: graag een heldere onderbouwing van de ontwikkeling restrisco Maatregelen woningbouw. Graag alle betreffende projecten en te dekken risico's benoemen, inclusief bedragen.

Antwoord 76

Het betreffen de volgende twee investeringsfondsen De havenmeester en de Hoven Noord. Hiervoor is binnen de risicoreserve van de woningbouwstimulering per ultimo 2017 een bedrag van € 2 miljoen opgenomen. De uitvoering van de startersleningen is belegd bij SVN. Hiervoor wordt door SVN jaarlijks een beheersvergoeding gevraagd. Deze (toekomstige-) jaarlijkse kosten worden gedekt uit de risicoreserve woningbouwstimulering.

Vraag 77

p.156: restrisco ontwikkeling 6. Juridische en bedrijfsvoeringsrisico's: waarop is het percentage (3%) gebaseerd? Hoe frequent wordt dat geactualiseerd? Bij een gelijkblijvende norm is de conclusie dat de netto structurele exploitatieomvang zou zijn gehalveerd. Dat blijkt niet uit de jaarcijfers. Graag een heldere onderbouwing van de totstandkoming van de cijfers.

Antwoord 77

Het percentage van 3% voor Juridische en bedrijfsvoeringsrisico's is opgenomen in de begroting 2017 en wordt derhalve ook gehanteerd voor de jaarrekening 2017.

Voor de bepaling van de 3% norm werd tot begroting 2017 gekeken naar de gemiddelde structurele netto exploitatie omvang van het jaar t-2 tot en met jaar t+1. De gemiddelde structurele netto exploitatieomvang werd jaarlijks geactualiseerd. Door verandering in financiering vanaf 2017, met name door een toename van het aantal decentralisatie-uitkeringen en een afname van specifieke uitkeringen (w.o. BDU, natuur) is de netto-exploitatieomvang gestegen en geeft een gemiddelde omvang van het jaar t-2 tot jaar t+1 geen goed beeld meer van de structurele netto exploitatielasten. Vanaf 2017 wordt gekeken naar de netto exploitatieomvang van de nog komende begrotingsjaren van de meerjarenraming. De gemiddelde netto structurele begrotingsomvang bedraagt voor 2018 t/m 2023 € 494,1 mln. en is het risico op juridische en bedrijfsvoeringsrisico's becijferd op € 14,8 mln.

Vraag 78

p.171: Obligaties immunisatieportefeuille: verschil van ruim 400 miljoen. Graag een heldere onderbouwing en verklaring van het verschil tussen 1/1 en 31/12.

Antwoord 78

In 2017 is gestart met de verkoop van obligaties i.v.m. een hogere marktwaarde dan de toekomstige rente inkomsten. Ze hadden een zogenaamde "negatieve yield". In totaal zijn er obligaties verkocht met een nominale waarde van € 479,2 miljoen. Daarnaast hebben er ook ruilingen van obligaties plaatsgehad in 2017 naar obligaties met een hoger rendement. De nominale waarde van de verkochte obligaties bedroeg € 539,7 miljoen en daarvoor zijn nieuwe obligaties gekocht met een nominale waarde van € 676,6 miljoen. Per saldo een mutatie van € 136,9 miljoen. Bovendien hebben er normale aflossingen plaatsgevonden van € 64 miljoen, zodat er per saldo een mutatie is van ruim € 400 miljoen. Dit is deels belegd in leningen aan decentrale overheden en in het kader van de publieke taak en het restant is verplicht belegd bij de "Schatkist".

Vraag 79

p.171: Idem obligaties Investeringsagendaportefeuille: verschil van 180 miljoen: Graag een heldere onderbouwing en verklaring van het verschil tussen 1/1 en 31/12.

Antwoord 79

In 2017 is gestart met de verkoop van obligaties i.v.m. een hogere marktwaarde dan de toekomstige rente inkomsten. Ze hadden een zogenaamde "negatieve yield". In totaal zijn er obligaties verkocht met een nominale waarde van € 172,3 miljoen. Daarnaast hebben er ook ruilingen van obligaties plaatsgehad in 2017 naar obligaties met een hoger rendement. De nominale waarde van de verkochte obligaties bedroeg € 54,2 miljoen en daarvoor zijn nieuwe obligaties gekocht met een nominale waarde van € 71,3 miljoen. Per saldo een mutatie van € 17,1 miljoen. Bovendien hebben er normale aflossingen plaatsgevonden van € 30 miljoen, zodat er per saldo een mutatie is van € 185 miljoen. Dit is verplicht belegd bij de "Schatkist".

Vraag 80

p.183: Graag onderbouwing van de 89 kg CO₂ -reductie per euro en of deze jaarlijks structureel of eenmalig voor de gehele looptijd is. Waarin zit het verschil met de 83kg op pag. 81?

Antwoord 80

De juiste waarde is 83 kg per euro. De waarde op pagina 183 is verkeerd overgenomen.

Vraag 81

p.200: Klopt het werkelijk dat van het programma energieneutrale woningen (= 0-op-de-meter-woningen?) slechts € 80.000 van de beschikbare € 7.700.000 gerealiseerd is?

Antwoord 81

Voor het project nul op de meter is in totaal tot en met 2017 € 377.300 gerealiseerd. Vanuit de Investeringsagenda 3^e tranche Energie neutrale woningen € 81.000 en vanuit de exploitatiemiddelen € 296.300. In 2018 is tot op heden € 2.200.000 gelabeld voor energie neutrale woningen.

Vraag 82

BIJLAGENBUNDEL Bijlagen p.11: Oranje voor governance Havenschap is niet toegelicht. Graag uitleg.

Antwoord 82

Zowel in de bijlage als in de paragraaf verbonden partijen is onderstaande toelichting op oranje voor governance Havenschap Moerdijk opgenomen.

Governance

In oktober 2016 is met Havenbedrijf Rotterdam (HbR) een traject gestart om via een Joint Fact Finding de mogelijkheden voor samenwerking tussen Havenbedrijf Moerdijk (HbM) en Havenbedrijf Rotterdam (HbR) nader te verkennen. De afspraken zijn vastgelegd in Memoranda of Understanding (MoU). De verkenning (Joint Fact Finding) heeft als doel om de gedeelde belangen ingeval van samenwerking te identificeren en om een gedeeld beeld op te stellen over de inhoud en organisatievorm van de toekomstige samenwerking. Op basis van de uitkomsten van de verkenning nemen partijen, de directie, bestuurders en aandeelhouders van de havenbedrijven nadere besluiten over het vervolg van het proces.

Vraag 83

BIJLAGENBUNDEL Bijlagen p.12: Kleuren stoplichtmodel 1.2 Biesbosch niet ingevuld. Graag aanvullen en indien van toepassing toelichten.

Antwoord 83

Er zijn geen bijzonderheden te melden over beleid, governance en financiën over het jaar 2017. In verband met beëindigen lidmaatschap zijn in eerste instantie geen kleuren in het stoplichtmodel opgenomen.

Alle kleuren horen op groen te staan en er zal daardoor geen nadere toelichting op worden gegeven.

Vraag 84

BIJLAGENBUNDEL Bijlagen p.15, 17, 18: Cijfers van de omgevingsdiensten ontbreken. Graag alsnog aanleveren, dit is het zoveelste jaar dat de actuele jaarcijfers er niet zijn bij de presentatie van de provinciale jaarrekening, onacceptabel. Opnemen van de begrotingscijfers 2017 is sowieso onvoldoende, dan hadden op zijn minst actuele tussenrapportages kunnen worden opgenomen.

Antwoord 84

De conceptjaarrekeningen ontvangen we van de omgevingsdiensten meestal in de 2e week van april. Deze zijn dan nog niet bekrachtigd in de besturen van de omgevingsdiensten. De cijfers komen dus te laat om te kunnen verwerken in onze eigen jaarrekening. Dit is een jaarlijks terugkerend fenomeen dat helaas niet te veranderen is. Want de diensten hebben hun tijd nodig om hun jaarrekening op te stellen, daarop accountantscontrole te laten uitvoeren en om hun jaarrekening te laten vaststellen. Onze provinciale jaarrekening kan daar niet op wachten.

De tussentijdse rapportages geven geen informatie over balansposities zoals deze in onze jaarrekening zijn opgenomen. Tegelijkertijd begrijpen we de behoefte van PS om geïnformeerd te worden over de meest actuele, relevante informatie. Daarom hebben we dit jaar voor het eerst een thema bijeenkomst georganiseerd voor PS, die plaatsvond op 20 april j.l.. Daarbij hebben we diverse vragen centraal gesteld, zoals: wat is de invloed van de jaarrekening op de begroting? Wat valt er op in de jaarrekening? Wat betekent dit voor de Provincie? Tevens konden de aanwezigen vragen stellen. Als achtergrondinformatie hebben de PS de jaarstukken 2017 ontvangen met alle meest actuele gegevens.

Vraag 85

BIJLAGENBUNDEL Bijlagen p.32 Brabant Water; Duurzaamheid/MVO: Hoe groot is de concrete bijdrage aan MVO? Waarom wordt dit zo prominent gepresenteerd terwijl dit geen kerntaak is? Graag een volledig overzicht van alle MVO-projecten van Brabant Water en alle kosten. Graag een volledig overzicht van alle duurzaamheidsprojecten van Brabant Water en alle kosten.

Antwoord 85

Brabant Water 'leeft' in, met en voor de natuur.

Vanzelfsprekend dat Brabant Water zorgzaam omgaat met onze omgeving. En Brabant Water op dit aspect ook meer wil inspannen dan de wet- en regelgeving van Brabant Water kan eisen.

Duurzaamheid moet in toenemende mate onze opgave zijn bij al ons doen en laten.

En die belofte wil Brabant Water ook concreet maken, zodat de stakeholders Brabant Water daarop kunnen volgen én aanspreken.

Wij hebben met de aandeelhouders afgesproken dat de totale extra kosten voor MVO inclusief duurzaamheid, jaarlijks niet meer mogen bedragen dan 0,5% van de jaaromzet. Dit wordt gemeten over een gemiddelde periode van vijf jaar en komt neer op een bedrag van circa één miljoen euro per jaar. Brabant Water voldoet over de periode 2013 t/m 2017 aan deze norm.

Voor een overzicht van de projecten verwijzen wij daarvoor ook naar het laatst gepubliceerde [duurzaamheidsverslag](#).

Vraag 86

BIJLAGENBUNDEL Bijlagen p.33: Welke rol is voor Brabant Water concreet beoogd bij de exploitatie van geothermie?

Antwoord 86

Brabant Water is één van de ondertekenaars van de Green Deal Geothermie Brabant, de provincie heeft deze deal ook ondertekend. Daarin zijn de partijen overeen gekomen om gezamenlijk te werken aan de ontwikkeling van geothermie-projecten én ontwikkeling van kennis om deze projecten uit te voeren. Bij de ontwikkeling van kennis gaat het om de toepasbaarheid en de effecten van geothermie op de ondergrond. Net als de provincie heeft Brabant Water hierin geen uitvoerende rol, maar richt ze zich op het faciliteren van de uitvoering door bijvoorbeeld partijen bij elkaar te brengen en samenwerking te organiseren. Brabant Water heeft een dochter Hydreco GeoMEC. Voor de ontwikkeling van geothermieprojecten heeft Hydreco GeoMEC samen met het Energiefonds de Geothermie Brabant B.V. opgericht.

Vraag 87

BIJLAGENBUNDEL p.51: Hoe vertaalt zich 'succesvol ontwikkelen' als er een reëel risico wordt geschetst voor Pivot Park ten aanzien bijlagen van het op orde houden van de exploitatie?

Antwoord 87

Zoals gemeld neemt de bezettingsgraad toe. Om break-even te draaien moet deze echter nog verder doorgroeien. Het break-even point is voorzien in 2023, maar is afhankelijk van de realisatie van de bezettingsgraad.

Vraag 88

BIJLAGENBUNDEL Bijlagen p.63: Waarom is er voorgesteld meer geld te storten (2e tranche) bij een kleurcode oranje voor beleid?

Antwoord 88

De Kleurcode oranje voor beleid is juist aangegeven omdat per balansdatum er nog geen besluit is genomen over de tweede tranche storting. De waarom-vraag is beantwoord bij de behandeling van de perspectiefnota 2018. Nu er een positief besluit om meer geld te storten (2e tranche) is genomen zal de kleurcode op groen komen te staan.

Vraag 89

BIJLAGENBUNDEL Bijlagen p.73: KPI innovatiefonds: de verwachte eindwaarde ligt hoger dan investering en gemaakte kosten. Volgens welke aannames is dat? Wordt bij die aannames een optimistisch, realistisch of pessimistisch scenario gehanteerd?

Antwoord 89

De fondsmiddelen worden ingezet om groei bij ondernemingen mogelijk te maken. De gecumuleerde resultaten daarvan zijn tot nu toe positief. Dat wil zeggen dat de positieve waardeontwikkelingen van ondernemingen, de afboekingen en de kosten overtreffen. Deels zijn die opbrengsten al gerealiseerd, deels zit dat besloten in de waardeontwikkeling van de ondernemingen in portefeuille zoals die nu worden verwacht.

Vraag 90

BIJLAGENBUNDEL Bijlagen p.73: Indien het fonds zó succesvol is als wordt voorgespiegeld, is er geen belemmering voor de markt om het op te pakken. Opteert de provincie niet voor (tijdelijk) stopzetten? Zo nee, waarom zou de provincie doorgaan? En is het niet beter om anticyclisch te acteren als overheid?

Antwoord 90

De markt pakt dit deels ook op. De combinatie van publiek-private financiering maakt juist dat het succesvol is. Daarom wordt niet geopteerd om te stoppen, maar om door te blijven gaan. Of de provincie als overheid niet beter anticyclisch moet acteren is een beleidsmatige afweging.

Vraag 91

BIJLAGENBUNDEL Bijlagen p.76: Energiefonds: graag ontvangen wij een volledig en gedetailleerd exploitatieoverzicht van de jaarlijkse fondsbeheerkosten vanaf 2015. Graag inzichtelijk maken waaraan het geld wordt besteed.

Antwoord 91

Bij aanvang van het fonds zijn afspraken met PS gemaakt over de wijze van rapportage en de KPI's waarop gerapporteerd zal worden. Hieraan wordt voldaan.

De gevraagde mate van detaillering die u nu in uw vraag stelt sluit niet aan bij de gemaakte afspraken en vallen niet onder de verantwoordelijkheid van Gedeputeerde Staten maar die van de fondsmanager.

In onderstaande tabel zijn de jaarlijkse beheerkosten opgenomen zoals gerapporteerd in eerdere jaarstukken.

Fondsbeheerkosten Energiefonds	2015	2016	2017
Totaal Beheerkosten	697.419,00	844.280,00	973.325,00
Norm: Fondsmanagementkosten zijn maximaal 2 % van het fondsvermogen, gemiddeld € 1,2 mln. per jaar.			

Vraag 92

BIJLAGENBUNDEL Bijlagen p.77: Energiefonds: waarom is de mate van uitputting niet gekwantificeerd? Kunt u dat alsnog opleveren?

Antwoord 92

In de Burap 2018 zal worden voorgesteld om deze KPI niet meer op te nemen.

De KPI is niet meetbaar en weinig relevant geacht. Van uitputting van de middelen is geen sprake, omdat middelen meerdere keren ingezet kunnen worden na exits. Dat is een formele doelstelling van het fonds. Dus deze 'KPI' lijkt niet goed doordacht. Er is immers geen sprake van uitputting als je het geld opnieuw in kunt zetten na een exit. M.a.w., de middelen zijn geen beperking. Er is dan ook geen formule van te maken.

Verder is de belangrijkste onderliggende vraag: welke informatie wordt met deze KPI beoogd te bereiken? Welk inzicht moet er worden verschaft? De KPI over de gerealiseerde maatschappelijke grootheden (% van totale doelstelling over fondslevensduur) meet al de cumulatieve voortgang (minimaal 4% per jaar) m.b.t. de maatschappelijke doelstelling. Het is een gegeven dat het geld opnieuw ingezet kan worden, dus dat is geen beperking. Dan volstaat dus het % gerealiseerde maatschappelijke doelstelling. Verder hebben we een KPI op de Kostprijs CO2, die dus aangeeft hoe efficiënt we de middelen omzetten in CO2 reductie. Hiermee zijn beide elementen afgedekt middels een goed meetbare KPI.

Vraag 93

BIJLAGENBUNDEL Bijlagen p.86: Graag een volledig en gedetailleerd overzicht van de kosten van fondsmanagement GOB vanaf 2015. Graag inzichtelijk maken waaraan het geld wordt besteed.

Antwoord 93

Bij aanvang van het fonds zijn afspraken met PS gemaakt over de wijze van rapportage en de KPI's waarop gerapporteerd zal worden. Hieraan wordt voldaan.

De gevraagde mate van detaillering die u nu in uw vraag stelt sluit niet aan bij de gemaakte afspraken en vallen niet onder de verantwoordelijkheid van Gedeputeerde Staten maar die van de fondsmanager.

In onderstaande tabel zijn de jaarlijkse beheerkosten opgenomen zoals gerapporteerd in eerdere jaarstukken.

Fondsbeheerkosten GOB	2015	2016	2017
Totaal Beheerkosten	851.435	840.871	779.905
Norm: De fondsmanagementkosten zijn geraamd op € 1.013.000 per jaar. M.i.v. 2017 maken notariskosten, evenals taxaties, deel uit van de programmakosten			
